

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 16. listopada 2023.
(OR. en)

14084/23

**Međuinstitucijski predmet:
2023/0077(COD)**

**ENER 541
ENV 1112
CLIMA 467
COMPET 983
CONSOM 360
FISC 225
CODEC 1839**

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Vijeće

Br. dok. Kom.: 7440/23 + ADD1

Predmet: Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni uredaba (EU) 2019/943 i (EU) 2019/942 te direktiva (EU) 2018/2001 i (EU) 2019/944 radi poboljšanja modela tržišta električne energije u Uniji
– opći pristup

I. UVOD

1. Komisija je 14. ožujka 2023. predstavila Prijedlog uredbe o poboljšanju modela tržišta električne energije u Uniji (Uredba EMD) i Uredbu o poboljšanju zaštite Unije od manipulacije tržištem na veleprodajnom tržištu energije (Uredba REMIT).

2. Ti prijedlozi uslijedili su nakon vrlo visokih cijena i nestabilnosti na tržištima električne energije zabilježenih 2021. i 2022. te se temelje na trima stupovima, a to su: zaštita potrošača, povećanje stabilnosti i predvidljivosti troškova energije kako bi se doprinijelo konkurentnosti gospodarstva EU-a te poticanje novih ulaganja u energiju.
3. Europsko vijeće 23. ožujka 2023. pozvalo je suzakonodavce da bez odgode nastave s radom na predloženoj reviziji EU-ova modela unutarnjeg tržišta električne energije kako bi se osiguralo njegovo donošenje do kraja 2023.

II. TRENUTAČNO STANJE

1. Vijeće za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) 19. lipnja raspravljalo je o petoj revidiranoj verziji (REV5) Uredbe o poboljšanju modela tržišta električne energije u Uniji (EMD) i Uredbe o poboljšanju zaštite Unije od manipulacije tržištem na veleprodajnom tržištu energije (REMIT), kako su navedene u dokumentima 10605/23 i 10606/23 s ciljem postizanja općeg pristupa o obama predmetima prije pregovora s Europskim parlamentom.
2. Tijekom sastanka dogovoren je opći pristup o Uredbi REMIT. Međutim, kad je riječ o Uredbi EMD, države članice istaknule su nekoliko pitanja zbog kojih su bila potrebna daljnja savjetovanja i izmjene teksta, posebno u pogledu ugovorâ za razlike i mogućeg odstupanja od ograničenja emisija CO₂ pri primjeni mehanizama za razvoj kapaciteta. Coreper je 30. lipnja razmotrio novi kompromisni prijedlog. Iako je postignut određeni napredak, države članice naglasile su potrebu za daljnjim radom.
3. Kao što je već navedeno u dokumentu 10607/23, radi pravne sigurnosti i jasnoće članci 2. i 3. predložene uredbe o tržištu električne energije, kojima se izmjenjuju direktive (EU) 2018/2001 i (EU) 2019/944, odvojit će se od te uredbe i postati samostalna direktiva. Riječ je o pravnoj i tehničkoj prilagodbi koja ne utječe na bitne odredbe prijedlogâ.

4. Španjolsko predsjedništvo nastavilo je s radom prethodnog predsjedništva te je 6. srpnja održalo prvu raspravu u okviru Radne skupine za energetiku. Predsjedništvo radi na dvama preostalim pitanjima u vezi s Uredbom EMD, odnosno ugovorima za razlike i mogućim odstupanjima od ograničenja emisija CO₂ pri primjeni mehanizama za razvoj kapaciteta, te uzima u obzir stajališta svih država članica o tome kako najbolje postupiti da bi se postigao dogovor.
5. Predsjedništvo je 26. srpnja zatražilo od država članica da se usredotoče na dvosmjerne ugovore za razlike iz članka 19.b, posebno u slučaju ugovora za razlike za nova ulaganja u proizvodnju električne energije čiji je cilj produljenje životnog vijeka, jer je u tom području postojala jasna i hitna potreba za pronalaženjem prave ravnoteže u pogledu raspodjele prihoda i načela oblikovanja tih ugovora za razlike. Predsjedništvo je od delegacija zatražilo da do 1. rujna dostave svoje pisane prijedloge u vezi s člankom 19.b Uredbe EMD te se o tim doprinosima raspravljalo na sastanku Radne skupine za energetiku 5. rujna.
6. Na temelju komentara i doprinosa država članica predsjedništvo je prosljedilo prijedlog novog teksta članka 19.b (ugovori za razlike) kako bi se postigla ravnoteža različitih stajališta. O tom se tekstu raspravljalo na sastancima Radne skupine za energetiku 14. i 19. rujna.
7. Dnevni red Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) koje će se održati 17. listopada 2023. uključuje Uredbu o poboljšanju modela tržišta električne energije u Uniji (Uredba EMD) s ciljem postizanja općeg pristupa.
8. Kao prvi korak u pripremi rasprave za sastanak Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) predsjedništvo je od Odbora stalnih predstavnika zatražilo dodatne političke smjernice kako bi na sastanku 4. listopada riješilo ključna pitanja u vezi s člankom 19.b, kako je navedeno u dokumentu ST 12674/23.

9. Predsjedništvo je stoga odlučilo objaviti novu revidiranu verziju teksta (REV6), kako je navedena u dokumentu ST 13771/23, o kojoj se raspravljalo na sastanku Odbora stalnih predstavnika 13. listopada, s posebnim naglaskom na članku 19.b Uredbe 2019/943 o električnoj energiji, kako je izmijenjena Uredbom EMD. Nakon smjernica Odbora predsjedništvo je pripremilo novu revidiranu verziju teksta (REV7).

III. RAD U OKVIRU EUROPSKOG PARLAMENTA I DRUGIH TIJELA UNIJE

1. Odbor za industriju, istraživanje i energetiku (ITRE) nadležan je za predmet u Europskom parlamentu. Parlament je na plenarnoj sjednici 14. rujna usvojio svoje izvješće o Uredbi EMD.
2. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje o Uredbi EMD 14. lipnja, a Europski odbor regija 6. srpnja 2023.

IV. GLAVNI ELEMENTI KOMPROMISNOG PRIJEDLOGA PREDSEDNIŠTVA ZA RASPRAVU U VIJEĆU

1. Glavni elementi u dokumentu REV7 odnosu na dokumente ST 13771/23 (REV6) i ST 10606/23 (REV5) jesu sljedeće:
 - a) članak 19.b Uredbe 2019/943 o ugovorima za razlike:
 - područje primjene stavka 1. i dalje je usmjereno na neposredne programe zaštite cijena za ulaganja u nova postrojenja za proizvodnju električne energije.
 - Stavak 1.a sadržava odredbe o kriterijima oblikovanja ugovora za razlike koji se odnose na: 1) učinak programa zaštite na rad postrojenja za proizvodnju električne energije i sudjelovanje na tržištu električne energije; 2) razinu naknade; i 3) međudjelovanje s tržišnim natjecanjem na unutarnjem tržištu.

- Aspekti povezani s raspodjelom prihoda od ugovora za razlike uređeni su stavkom 3., koji je pojednostavljen. Upućivanja na raspodjelu prihoda poduzećima izbrisana su iz teksta.
- b) U članku 64. Uredbe 2019/943 o električnoj energiji dodaju se novi stavak 2.c i odgovarajuća uvodna izjava 53.f povezani s mogućnošću iznimnog odstupanja od članka 22. stavka 4. točke (b) Uredbe o električnoj energiji u pogledu mehanizama za razvoj kapaciteta koje je Komisija odobrila prije stupanja na snagu ove Uredbe. To odstupanje podliježe odobrenju Komisije i usklađenosti s člancima 107. i 108. UFEU-a, pod uvjetom da su ispunjeni određeni uvjeti. Odstupanje osobito mora biti ograničeno na količinu kapaciteta koja je potrebna za otklanjanje zabrinutosti u pogledu adekvatnosti, a Komisija će procijeniti učinak zahtjeva za odstupanje s obzirom na emisije stakleničkih plinova. Odstupanje se može primjenjivati do 31. prosinca 2028.
- c) U članku 66.a Direktive 2019/944 zadržan je stavak u kojem države članice mogu primijeniti, ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, gornju granicu tržišnih prihoda za inframarginalne proizvođače podložno istim uvjetima kao što su oni utvrđeni u člancima od 6. do 8. i članku 10. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1854. Takva gornja granica prihoda može se primjenjivati do 30. lipnja 2024.
- d) Uvodne izjave:
- Dodana je nova uvodna izjava 29.a o ugovorima o kupnji energije u kojoj se naglašava da bi države članice trebale obratiti posebnu pozornost na prekogranične ugovore o kupnji energije i otkloniti neopravdane prepreke koje se posebno odnose na njih, čime bi se potrošačima u državama članicama s ograničenim kapacitetom bez diskriminacije omogućio pristup električnoj energiji proizvedenoj u drugim regijama.
 - U uvodnoj izjavi 40.a dodaje se da mehanizmi za razvoj kapaciteta mogu imati važnu ulogu u osiguravanju adekvatnosti resursa za međusobno nedovoljno povezane energetske sustave.

- U novom tekstu u uvodnoj izjavi 53.g dodaje se da bi mehanizmi za razvoj kapaciteta trebali biti otvoreni za sudjelovanje svih resursa koji mogu osigurati potrebnu tehničku izvedbu, uključujući elektrane na plin, pod uvjetom da zadovoljavaju granične vrijednosti emisija iz članka 22. stavka 4.
- Dodana je uvodna izjava 53.a koja se odnosi na inframarginalnu gornju granicu prihoda uređenu člankom 66.a Direktive 2019/944.

V. ZAKLJUČCI

1. S obzirom na navedeno Vijeće se poziva da na temelju teksta navedenoga u dokumentu ST 14085/23 postigne dogovor o općem pristupu na sastanku Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) 17. listopada.
2. Taj opći pristup bit će mandat za pregovore Vijeća s Europskim parlamentom u okviru redovnog zakonodavnog postupka.
